

LBRIS

We know
books

DR. MOHAMMAD MURAD

**VORBE
DIN SUFLET**

Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2024

Spusele tatălui

Care-i prima amintire pe care o am cu tatăl meu...? Să-ți povestesc una care nu este nici prima, nici ultima, ci cea mai puternică dintre cele care îmi trec prin minte. Este momentul în care l-am întrebat, nu cu mult timp în urmă – cu doi ani înainte de a muri –, profitând că eram singuri: „Tată, dacă ar fi să dai timpul înapoi, ce ai face și ce nu ai face? Mie ce sfat îmi dai: ce să *nu* fac?” Mi-a zis, cu calmul și seninătatea care îi erau specifice: „Multe lucruri le-aș face din nou; dar dacă e să-ți dau un sfat, îți spun că nu e bine să abordezi viața dur, ci cu calm. Prin calm obții un rezultat mult mai bun și mai ușor decât prin purtarea greșită față de oameni.” Tata, când era mai tânăr, voia ca lucrurile să se întâmple mai repede, mai bine... **Dacă era mai repezit?** Da, era, așa cum am fost eu în tinerețe – semăn cu el. Acesta e unul dintre sfaturile primite pe care l-am și respectat.

L-am mai întrebat cine a fost cel mai mare dușman al său... Mi-a dat un răspuns ca o ghicitoare: „Am avut un dușman căruia toată viața am ținut să-i fac față și să ies câștigător.” Bineînțeles că l-am întrebat cine a fost. Mi-a spus zâmbind: „**Sărăcia!** Am făcut tot posibilul să nu simțiți că trăiți în sărăcie.”

Una din pozele dragi
mie, cu tatăl meu,
Haidar

„Există părinți care au o viață ușoară?”

Vrei să mă întrebi dacă a avut o viață grea? Asta ar trebui să ne spună el; eu însă am să-ți răspund cu o altă întrebare: Există părinți care au o viață ușoară? Dacă tot vorbim despre primele amintiri, sunt unele de când aveam trei-patru ani – acestea sunt cele mai vechi. Stăteam într-o casă la țară și țin minte foarte bine când, într-o noapte, tata a luat decizia de a pleca la Beirut. Îmi aduc aminte și acum mașina pe care am pus saltelele, gemantanele și am plecat. Luasem doar ce încăpea în trei sau patru valize. Era tot ce putusem lua într-o noapte, pentru că am plecat brusc, speriați de ceea ce avea să urmeze.

Tata avea o prăvălie în comuna noastră, numai că eram într-o zonă de conflict între palestinieni și israelieni... Avea fel și fel de clienți, iar cineva a simțit – sau a aflat – că tata e următoarea țintă; l-a anunțat și am fugit!

Mama mea

Astăzi și întotdeauna am să îți mulțumesc pentru tot! Mamă, tu ești persoana pe care eu am prețuit-o cel mai mult și care nu a lipsit o secundă din sufletul meu.

M-ai suportat, m-ai înțeles de mic și tu și tata. Sunt convins, chiar dacă nu ați reușit să faceți tot ce mi-aș fi dorit, că voi mi-ați oferit tot ce ați putut.

Ai crescut 9 copii fără să te plângi vreodată și fără să renunți vreo clipă să ne protejezi, să ne înțelegi pe fiecare, să ne mângâi și să ne iubești pe toți. Au fost și lacrimi pe obrajii tăi, lacrimi de bucurie sau de dor.

Ne-ați învățat să fim oameni simpli, modești și realiști. Te-ai bucurat de orice succes pe care l-am obținut și te-ai întristat la cea mai mică problemă pe care am avut-o.

Cuvântul „mamă“ este cel mai frumos cuvânt pe care poate să îl rostească un om pe pământ. Mamă este persoana care te ține lângă ea și la care gândul zboară mereu. Când simți nevoia de ajutor te duci la ea, când ai durere în suflet te duci la ea, mamă e unică și așa va rămâne mereu.

Te-am pus în sufletul meu și m-ai hrănit cu puterea și emoțiile tale. Îți mulțumesc pentru tot ce mi-ai dăruit mie și fraților mei! Îți mulțumesc pentru educația pe care mi-ai dăruit-o! Îți mulțumesc că m-ai susținut întotdeauna și necondiționat. Îți cer iertare pentru toate emoțiile neplăcute pe care ți le-am creat.

Nu cred că există un copil care să poată să răsplătească tot ce a primit de la părinții lui vreodată, altfel decât dăruind copiilor lui mai departe tot ce a primit de la ei!

Te iubesc, mamă!

Plecarea la Beirut

Era o viață ușoară în Liban? Mi-e greu să spun. Nu știu ce înseamnă viață ușoară... Eu fac parte dintr-o generație care a văzut cum acel conflict a dus la foarte multe victime. În anii aceia erau foarte multe „mici“ războaie. Erau acele lupte între palestinieni și Israel; în mod normal, teoretic, nu aveam noi, libanezii, treabă cu ele. Dar palestinienii stăteau în comună la noi și din când în când intrau soldații israelieni, îi căutau și îi arestau pe cei care erau conectați la mișcarea palestiniană. Unul dintre cei conectați era și tatăl meu pentru că avea o prăvălie cu de toate și asigura diverse lucruri de care aveau nevoie, de la alimente la medicamente de bază. Tata a fost nevoit, în ziua în care a aflat că a fost desemnat ca fiind următoarea țintă, să ia decizia să plecăm, părăsind tot.

A ales Beirutul, unde avea un frate. Ne-am dus la el pentru că aveam unde să punem capul jos. Acolo i-a închiriat un apartament gol, nu prea aveam de nici unele. A luat de la fratele lui un aragaz... în rest „mobilasem“ cu cele patru-cinci saltele luate cu noi și asta a fost toată mobila din casă. Asta se întâmpla în 1967, după Războiul de Șase Zile. Tata însă nu s-a dat bătut, a muncit cât a putut de mult și în 1968 ajunsesem să avem un magazin de pantofi; era un magazin dat de fratele lui și a început să-i meargă mai bine.

Fratele lui era bine văzut, avea o avere considerabilă. Când a început războiul civil din Liban, multă vreme a fost un intermediar între creștini și musulmani, fiind respectat de ambele părți.

**Așa arăta Beirutul
în anii '70**

**„... țin minte că au ieșit foarte
mulți oameni în stradă“**

Numai că am ajuns în Beirut atunci când a început să se schimbe atmosfera în rău. A fost un moment prin 1968-1969. Eram la școală și țin minte că au ieșit foarte mulți oameni în stradă. Eu eram copil, dar fratele meu mai mare m-a luat cu el, iar când m-am întors acasă... am luat o bătaie de la tata. Plecasem de acasă de vreo zece ore.

Dar, în ciuda atmosferei încărcate, afacerile mergeau bine, așa că până în 1971 tata a putut să construiască un mic bloc cu două etaje. Toată familia s-a mutat într-un apartament și l-am închiriat pe celălalt. Deci revenirea lui ca om de afaceri a fost rapidă.

Așa cum spui, avea spirit de comerciant în el, putea să facă bani din orice. Tata era o persoană specială. Și acum țin minte o întâmplare care-i arată spiritul de om de afaceri. I-a fost tare rău într-o zi, avea vreo 75 de ani. Eram în drum spre spital și la un moment dat a văzut un afiș cu un teren de vânzare – ne-a zis să oprim mașina ca să ia numărul de telefon! Voia să-l cumpere pe loc...

Ei, prieten drag, văd că te-ntrebi care dintre noi îl moștenește. Ne-am întrebat și noi, de multe ori... Concluzia este că pe partea comercială, eu. Deși nu sunt cel mai mare dintre frați, sunt la mijloc, dar tot timpul eram cu el. Ce făcea el, făceam și eu. Seara mă duceam în fabrică. Dacă mă gândesc bine, cred că am luat multe și din caracterul lui. Poate că între timp m-am mai schimbat puțin, dar nu mult. Culmea este că eu nu semănăm deloc cu el când eram tânăr; pe de altă parte, ne înțelegeam bine, chiar dacă eram firi opuse.

Dragostea... la zece ani

Ai vrea să-ți povestesc despre cel mai grozav cadou pe care l-am primit de la tata? Niciodată n-am să uit pentru că a fost un moment în care am simțit o bucurie uriașă. Ne-am mutat la casa nouă pe care o construisese tata și el făcuse un atelier de confecții. Închisese magazinul de pantofi, fusese bun o vreme, ca să ne asigurăm traiul. Având însă niște bani câștigați, după aceea a cumpărat câteva mașini de cusut second-hand și s-a apucat de confecții. Prima dată a început într-un spațiu închiriat.

Acolo a fost un moment special, îți spuneam despre acea bucurie uriașă. Nu te aștepta să fie o jucărie – nu cred că am primit vreo jucărie în copilărie. Însă acolo,

În atelierul de confecții, am simțit pentru prima dată ce înseamnă să ai „palpitații“ pentru o fată. Trecusem atunci de opt-nouă ani, mergeam pe zece... Țin minte că eu coboram pe scară și ea urca. Purta ochelari, era sfioasă, dar uitându-mă la ea am simțit acel ceva greu de explicat, un sentiment pe care nu-l mai avusesem niciodată. O amețală și o bucurie, care mi-au rămas mult timp în suflet. **Asta se numește dragoste la prima vedere, ai dreptate.** Chiar era una dintre cele mai frumoase femei din Beirut; mi-am dorit apoi să o mai fi întâlnit, dar uite că nu s-a întâmplat. La vârsta de aproape zece ani...

O bicicletă!

Da, la zece ani lucram în fabrică, veneam acolo imediat după școală. La zece ani eram cel mai rapid lucrător la mașina de cusut și asta numai datorită tatei. **Moha, dar te-a învățat cineva sau pur și simplu ai furat meseria?** Mi-a arătat tata cum se face și încet-încet, când veneam de la școală, mă așezam la mașina de cusut. De la zece ani până la vârsta de 16 ani nu am prea avut timp liber, să mă joc sau să mă întâlnesc cu prietenii.

Nu ai prea avut timp de copilărie... Poate recuperezi acum. Toată familia lucra acolo? Nu, mai mult eu. Fratele meu era mai mare, avea alte treburi, dar a lucrat și el o perioadă. Apoi a venit și sora mea, aveam o soră mai mică. Făcea în special haine de copii. La un moment dat, avea tata o comandă foarte mare și am muncit mult, am terminat-o în ultimul moment și, mulțumit de munca mea, a zis tata că o să-mi ia un cadou. Nu m-am gândit eu prea mult ce cadou o să-mi ia...